

Jiří SLÁDEK: *Jazzová sekce a její proměna v instituci kulturní opozice*. Praha: FHS UK 2016, 50 s. + příloha.

Předmětem bakalářské práce je primárně postihnutí vnitřní dynamiky Jazzové sekce, organizace, která působila v 70. a 80. letech 20. století v Československu jako nejprve zájmové sdružení s těžištěm v jazzové hudbě, jež se ale postupem času proměňovala jak co do předmětu (a šíře) zájmu, tak co do postavení ve společnosti potažmo vztahu k jejímu mocenskému aparátu. Autor tedy sleduje trajektorii proměn uvnitř Jazzové sekce a identifikuje jejich příčiny a souvislosti, a to prostřednictvím analýzy narativních rozhovorů s osmi aktéry, bývalými členy Jazzové sekce, kteří se (různým způsobem a z různých pozic, nicméně vesměs významně) podíleli na utváření idejí i praxí této organizace.

Jan Sládek svoji bakalářskou práci zdánlivě člení standardně na teoretickou, metodologickou a interpretační část. De facto ale tomuto formálnímu členění obsahu jednotlivých částí ne zcela odpovídají. Jinými slovy, autor se snaží naplnit jakési schéma, do něhož je ale, zdá se, spíše tlačěn okolnostmi (kvalifikační práce), než že by dodržení příslušného mustru textu nějak významně pomáhalo. V Teoretickém ukotvení projektu (s. 9-11) se tak víceméně opakují či drobně rozvíjejí teze z Úvodu bakalářské práce (s. 6-8) a vlastní vztahení k některým teoretickým (myšleno konceptuálním) východiskům následuje až v úvodní kapitole (Výzkumné otázky, definice) části Metodologické postupy (s. 12-17). Tato část je pak víceméně překlopením projektu výzkumu, vypracovaného pravděpodobně při příležitosti písemné části k Souborné zkoušce ze společenských věd, a to jeho převedením (nikoli důsledně – srv. s. 16) do minulého času. Jinými slovy, Teoretické ukotvení není zavtažením tématu do kontextu vědy a část Metodologické postupy není reflexí výzkumu. Tato – zdánlivě formální – připomínka nabývá na významu, pokud se podíváme na to, kam tato snaha dostát předpokládaným požadavkům vede. Jak formálním členěním, tak především strukturou a obsahem části Metodologické postupy, kde se hlásí ke kvalitativnímu výzkumu, autor přiřazuje svoji práci k sociálním vědám. V souladu s tím pak na s. 16 explicitně tvrdí, že „vytvářel teorie a konceptuální modely, vysvětlující sociální fenomény, v tomto případě kulturní opozici“. O to však v textu věru nešlo a ani výzkumné otázky tomuto záměru neodpovídají. Spíše by se dalo říci, že záměrem textu bylo popsat dynamiku Jazzové sekce prostřednictvím výše zmíněného pramenného materiálu, popř. re-interpretovat zlomové momenty této dynamiky s ohledem na jejich zpětnou aktérskou reflexi. Domnívám se tedy, že spíše než sociálněvědní je předmětný text historiografický (s ohledem na povahu pramenů zakotvený v Oral History).

Druhá moje poznámka k předloženému textu se zčásti (ale jen zčásti) odvíjí od té první. Autor čtenáře nijak neseznamuje se svým vztahem k tématu, ale z povahy textu lze dedukovat, že buď k Jazzové sekci, nebo přinejmenším ke sledovanému období nějaký vztah má resp. měl ještě před samotným výzkumem. Jde o to, že celý text je psán tak trochu z pozice insidera a pro insidera. Autor nemá potřebu vyložit povahu tzv. normalizace, natož její výklad (tedy svou interpretaci doby) argumentovat. Autor mluví o posrpnovém komunistickém režimu jako o nějaké statické entitě, která nepotřebuje výkladu. Aktérská role tohoto „režimu“ je ve výkladu redukována na pouhé reakce na dění uvnitř Jazzové sekce. A stejně s tak aktéry výzkumu – narátory – autor prostřednictvím biografických medailonků čtenáře seznamuje až v Příloze č. 1, na niž ovšem v textu ani neodkazuje. Tedy opět: nediskutuje, proč realizoval právě takový výběr, proč oslovil právě tyto aktéry, jak právě toto složení vzorku mohlo ovlivnit výsledky

výzkumu, rezignuje na kritiku pramene. V obou případech tak nějak předpokládá samozřejmost – posrpnový režim odmítal jinakost a analýza dat vytvořených spolu s vyjmenovanými aktéry Jazzové sekce ukáže, jak a kdy to dělal. Přičemž tato analýza je do jisté míry deskripcí zpětných reflexí těchto aktérů, neboť ti tématu nejvíce rozumějí (poplatnost některých interpretacím pramennému materiálu viz např. s. 22: „Tradicionalisté přitom opomněli ocenit, že právě díky příchodu nové generace muzikantů i aktivistů byl o jejich vystoupení tak velký zájem.“ – což když té starší generaci jazzmanů šlo o jiné hodnoty než o množství posluchačů? Třeba o kultivaci tradičního jazzu jako hudebního žánru? Nevím, ale autor také ne a přesto se nebojí podobných soudů).

Těmito dvěma poznámkami rozhodně nechci říci, že výsledný text by byl špatný. Naopak, domnívám se, že samotné téma bakalářské práce je aktuální a adekvátní a výsledky, k nimž autor dospěl, jsou zajímavé a nové. Předložená práce prokazuje autorův vhled a znalost, pílí a smysl pro detail, rozhodně velmi pěkně ukazuje vnitřní dynamiku sledované organizace a identifikuje některé její příčiny a zlomové momenty včetně náznaku důsledků. Právě proto mě mrzí, že autor své téma více neproblematizoval, tj. nepřistupoval k němu kritičtěji. Ovšem k tomu by právě spíše než poplatnost nějakým schématům či předpokladům bylo zapotřebí zaujmout nějakou teoretickou pozici, nějaký druhý plán, než jen analýzu a deskripci zvolených pramenů. Pak by bylo možné se třeba tázat, proč právě Jazzová sekce postupně absorbovala nové hudební směry. Znamená to, že v dobové společnosti nebyly jiné platformy, kde by bylo možné nové (ne-majoritní) hudební trendy realizovat? Nebo to má nějakou souvislost s jazzem jako specifickým hudebním žánrem, který je spojen s jakousi (osobní/uměleckou) svobodou? Nebo se záměrem organizace, která se nechtěla vydělit z oficiálních struktur, ale zároveň s mocí nekolaborovat? Nebo je to důsledkem osobních zájmů a sociálních vazeb klíčových aktérů? Jinými slovy, rozhodně nepolemizuji se závěrem, že Jazzová sekce byla do pozice politické opozice dotlačena zvenčí a velmi si cením toho, že autor popsal, jak se o tento proces přičinila samotná Jazzová sekce. Jen v textu postrádám tu hlubší interpretaci kterýmkoli (či jakýmkoli jiným) výše naznačeným směrem. Mimochodem, zdá se mi, že srovnání s undergroundem pokulhává, zejm. pokud je underground představen jen a pouze prostřednictvím Plastic People of the Universe (to je opět velká zkratka, vycházejí pro změnu ze samozřejmosti dnešní optiky). Undergroundové podhoubí bylo přeci mnohem širší (viz např. Stárkovy Baráky) a i v českém prostředí šlo primárně o lidi, kteří opravdu chtěli být mimo / vedle majoritní společnosti. I jejich ostrakizace už byla sekundárním důsledkem a naopak, to, že někteří představitelé undergroundu chtěli uspět v majoritních strukturách, ještě neznamená, že jde o charakteristiku českého undergroundu jako celku. V tomto smyslu by bylo možné s textem polemizovat i v dalších dílčích momentech, jak věcně, tak konceptuálně. Což v souhrnu na jednu stranu ukazuje podnětnost předložené práce, ale na stranu druhou i její rezervy.

Z výše uvedených důvodů proto doporučuji bakalářskou práci Jiřího Sládka k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou až výbornou.